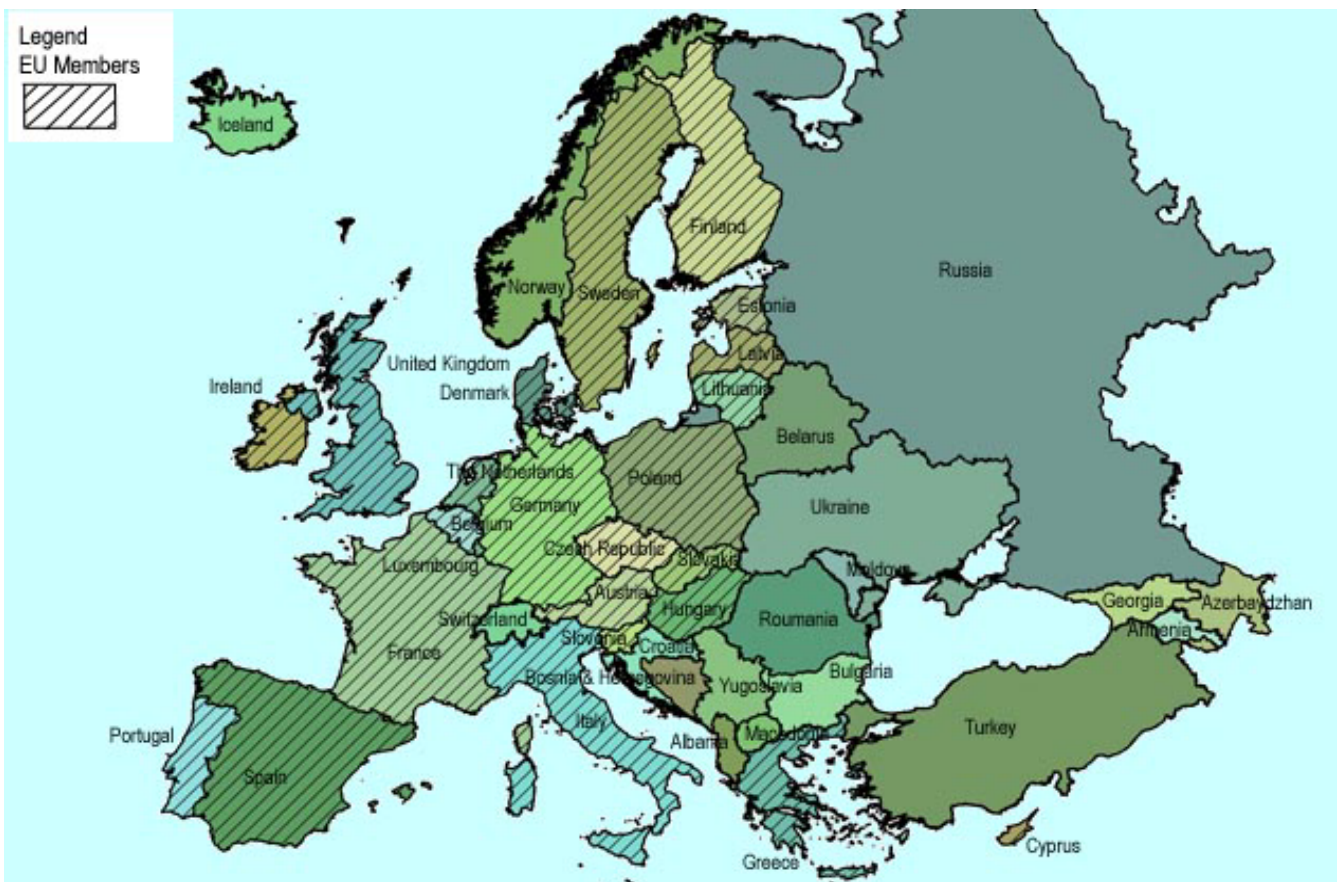

Europa bez GMO

Podręcznik prowadzenia kampanii na rzecz utworzenia europejskich stref wolnych od GMO

www.gmofree-europe.org

EUROPA BEZ GMO	1
PODRĘCZNIK PROWADZENIA KAMPANII NA RZECZ UTWORZENIA	1
EUROPEJSKICH STREF WOLNYCH OD GMO	1
1 Europa bez GMO: Wstęp.....	3
2 Kampanie na rzecz utworzenia europejskich stref bez GMO	4
3 Na jakim szczeblu prowadzić kampanię?	5
4 Środki prawne	6
5 Samorządy lokalne – władza i wpływowość	8
6 Przekaz	9
7 Prowadzenie kampanii – najważniejsze rady	10
8 Przygotowanie publicznego wystąpienia.....	10
9 Prowadzenie lobbyingu we władzach lokalnych/regionalnych	12
10 Generowanie poparcia	14
11 Podtrzymywanie zainteresowania mediów	15
12 Wymiana informacji.....	16

1

Europa bez GMO: Wstęp

Europa znalazła się na rozstaju dróg:

Zastanówmy się – czy będziemy jeszcze mieli możliwość wyboru żywności, którą chcemy produkować i konsumować, czy może ten rok będzie świadkiem triumfu biotechnologii i zalania europejskich rynków niechcianą i potencjalnie szkodliwą dla zdrowia ludzkiego i dla naszego środowiska żywnością modyfikowaną genetycznie?

Nadszedł czas upomnienia się o Europę wolną od GMO!

W całej Europie wciąż wzrasta liczba regionów i samorządów deklarujących się jako wolne od GMO. Takie fundamentalne podejście do sprawy zmusi rządy poszczególnych krajów oraz Unię Europejską do uznania woli swoich obywateli, którzy mówią GMO „Nie”.

Celem tego podręcznika jest udzielenie pomocy działającym na terenie całej Europy grupom, które popierają ideę Europy wolnej od GMO, zwłaszcza w obrębie władz lokalnych bądź regionalnych.

Dlaczego teraz?

Unia Europejska jest bliska zakończenia prac nad nowym pakietem ustaw regulujących genetyczne modyfikowanie żywności, pasz i zbiorów. Nowe prawa dotyczące testowania i sprzedaży Organizmów Modyfikowanych Genetycznie jak również nowe regulacje w zakresie znakowania i możliwości wykrywania weszły w życie odpowiednio w 2003 i 2004 roku. W kwestii współistnienia na rynkach produktów modyfikowanych genetycznie i nie poddanych modyfikacjom Komisja Europejska opublikowała wytyczne do praw poszczególnych państw członkowskich.

Jakkolwiek, wiele z problemów w zakresie regulacji prawnych pozostaje bez rozwiązania. Pewna liczba państw członkowskich wciąż jeszcze zajmuje się opracowywaniem praw dotyczących współistnienia na rynku obu typów żywności, co pozwoliłoby załagodzić problem niezamierzonej obecności GMO w innych produktach. Komisja Europejska zaproponowała zasady wprowadzania GMO do pewnego stopnia w nasiennictwie. Jakkolwiek, ustosunkowanie się państw członkowskich do tej propozycji było odkładane w czasie kilkanaście razy, głównie za sprawą jej kontrowersyjnego brzmienia.

Prawodawstwo jest generalnie zbyt słabe – pozwala np. do pewnego stopnia występować GMO przypadkowo w żywności i paszach dla zwierząt, co w przyszłości mogłoby przynieść koniec produkcji żywności wolnej od GMO. Dodatkowo, Europejska Dyrektywa Odpowiedzialności jest bardzo słaba i nie daje pewności, że rolnicy czy dystrybutorzy GMO poniosą

koszta naprawienia szkód wyrządzonych środowisku naturalnemu na skutek emisji GMO.

Moratorium na aprobowanie nowych odmian dla importu i upraw GMO obowiązywało de facto od roku 1998 i nawet pomimo przeforsowania przez Komisję UE w maju 2004 r., wbrew woli państw członkowskich, zgody na import do obszaru UE modyfikowanej genetycznie kukurydzy BT11, moratorium na uprawy GMO w obrębie UE wciąż obowiązuje.

Jasnym jest, że Komisja Europejska działa pod presją złagodzenia swojej polityki w kwestii GMO po tym jak USA wraz ze swoimi sojusznikami wszczęło w tej sprawie proces w WTO, skarżąc się na „nielegalne bariery handlowe”, jakie UE miałyby stawiać produktom amerykańskim. Należy się też spodziewać dalszych skarg USA na wprowadzone w kwietniu 2004 r. uregulowania w zakresie znakowania i możliwości wykrywania GMO.

Dlatego właśnie kampanię na rzecz Europy bez GMO należy zacząć właśnie teraz, nakreślając mapę Europy zdeterminowanej do podtrzymania swojego prawa wyboru, mówiącej „Nie dla GMO”. Nawet bez moratorium sprawa nie straci nic ze swojej siły – opór, jaki stawiają GMO konsumenci żywności jest wciąż znaczny i żadna większa sieć handlowa w Europie nie jest przygotowana na umieszczenie GMO na półkach swoich sklepów. Nie znaczy to więc, pomimo zgody na BT11, że Europa zostanie zalana GMO. I wreszcie, wielu rolników jak również wielu przedstawicieli władz lokalnych i regionalnych jest niechętnych uprawom GMO, jako że w dalszym ciągu brak jasności w zakresie odpowiedzialności za szkody w gospodarce i środowisku naturalnym.

Dlaczego należy zwracać się do samorządów lokalnych?

Ignorując wolę obywateli europejskich (opublikowane w grudniu 2001 roku przez Komisję Europejską wyniki badań opinii publicznej Eurobarometr wykazały, że ponad 70% Europejczyków nie chce genetycznie modyfikowanej żywności), niektóre rządy i urzędnicy UE podkreślają, że ich zamiarem jest wprowadzenie upraw modyfikowanych genetycznie na rynki zbytu.

Z drugiej zaś strony prawodawstwo UE zezwala na to, by rządy narodowe i samorządy lokalne (zaopatrzone w odpowiednie narzędzia do ogłaszania się wolnymi od GMO) same wypracowywały odpowiednie uregulowania zapobiegające skażeniu modyfikacjami genetycznymi (patrz rozdział o regulacjach prawnych). Obecny w całej Europie oddolny ruch odchodzenia od GMO zmusi UE i rządy narodowe do zrewidowania

swojej polityki i uniemożliwi wprowadzenie produktów GMO na rynki zbytu.

Kampanie lokalne docierają również na obszary niedostępne dla przemysłu biotechnologicznego. Prowadzone zarówno na lokalnym jak i regionalnym szczeblu kampanie są kluczowe dla zapewnienia dalszego istnienia w Europie rolnictwa wolnego od modyfikacji genetycznych i żywności bez GMO.

2

Kampanie na rzecz utworzenia europejskich stref bez GMO

Niektóre rządy państw europejskich ogłosiły się już wolnymi od GMO bądź też są w trakcie stawania się takimi – można posłużyć się następującymi przykładami:

- We Francji ponad tysiąc merów wydało deklaracje określające status podległych im obszarów wolnym od GMO, na szczeblu regionalnym natomiast podobne dokumenty wydało 14 z 21 regionów, co razem daje 38 milionów (z 60) Francuzów żyjących w strefach bez GMO.
- W Grecji w 53 na 54 prefektury opowiedziano się za utworzeniem stref wolnych od GMO.
- W Wielkiej Brytanii ponad 44 hrabstwa przedłożyły prośbę o specjalną ochronę swoich obszarów, podnosząc całkowitą liczbę obywateli Zjednoczonego Królestwa żyjących na obszarach kierujących się polityką odchodzenia od GMO do 14 milionów.
- Ponad 500 włoskich miast przyjęło również zasadę niestosowania GMO w rolnictwie .

Inicjatywy na rzecz tworzenia stref wolnych od GMO są do tej pory w drodze w co najmniej 25 państwach europejskich.

Wykaz stref wolnych od GMO w poszczególnych krajach – patrz:

<http://www.gmofree-europe.org>

Europejska sieć regionów wolnych od GMO

4. listopada 2003 roku dwanaście europejskich regionów reprezentujących 7 krajów ogłosiło się siecią regionów wolnych od GMO. Pod nadzorem Górnej Austrii i Toskanii dokument nadający władzom regionów prawo do zamknięcia swoich obszarów dla GMO podpisało 12 regionalnych ministrów rolnictwa, będących przedstawicielami: Górnej Austrii (Austria), Toskanii (Włochy), Akwitanii (Francja), Kraju Basków

(Hiszpania), Limousin (Francja), Marche (Włochy), Salzburga (Austria), Szlezwiaku – Holsztynu (Niemcy), Tracji (Grecja), Walii (Wlk. Brytania), Wyżyn Szkockich (Wlk. Brytania), Burgenlandu (Austria).

W odpowiedzi na opublikowane 23. lipca zalecenie Komisji traktujące o krokach prawnych, jakie państwa członkowskie Unii mogą podjąć w celu zapewnienia na swoim obszarze koegzystencji upraw modyfikowanych genetycznie i prowadzonych konwencjonalnie, państwa te zaopiniowały politykę zaproponowaną przez zalecenie jako mogącą zagrażać systemom produkcji naturalnej. Uważając dotychczasowe działania Komisji za niezdolne do chronienia ich interesów, niektóre regiony stworzyły własne zasady prawne.

Europejska sieć regionów wolnych od GMO ogłosiła, że zamierza rozszerzyć swoją koalicję na inne europejskie regiony, zapraszając je do podpisania się pod deklaracją.

Więcej informacji na temat europejskiej sieci regionów wolnych od GMO oraz przykłady regionalnych uregulowań prawnych:

http://www.foeeurope.org/GMOs/gmofree/NetworkofGMOfree_regions.htm

Zgromadzenie Regionów Europejskich (AER)

Stowarzyszenie Przyjaciele Ziemi ‘ Friends of the Earth’ prowadzi bliską współpracę z reprezentującym ponad 250 regionów z 30 państw europejskich (zarówno należących do UE jak i spoza niej) Zgromadzeniem Regionów Europejskich (AER). Podczas swojej konferencji ministerialnej w Bari w maju 2004 roku AER przedłożyło rezolucję żądającą, by UE uznawała prawo regionów do samostanowienia o sobie w kwestii tworzenia stref wolnych od GMO.

3

Na jakim szczeblu prowadzić kampanię?

Nie ma jednego optymalnego rozwiązania prowadzenia kampanii – strategie mogą się zmieniać w zależności od kraju. Przywileje nadawane regionom i samorządom lokalnym ulegają w różnych krajach znacznym wahanom, stąd też wahanom takim ulegać będą założenia kampanii. Obrany przez was zasięg i szczebel kampanii może również zależeć od wielkości waszej organizacji, a także od tego, czy znajdziecie dla swojej kampanii oparcie w lokalnej sieci organizacji.

Podręcznik, który macie przed sobą może wam jedynie służyć radą odnośnie dróg postępowania, jakie możecie obrać, może też ewentualnie przytoczyć przykłady kampanii prowadzonych już w innych krajach europejskich.

Europejskie kampanie na rzecz utworzenia stref wolnych od GMO brały za swój cel władze różnego szczebla. Istnieją cztery główne strategie, różniące się zasięgiem i szczeblem, na którym prowadzona jest kampania:

- Strategia krajowa
- Strategia regionalna
- Strategia lokalna
- Adresowanie kampanii do wielkich (często publicznych) właścicieli ziemskich

Strategia krajowa:

Osiągnięcie natychmiastowego sukcesu przez kampanię nastawioną na ogłoszenie całego kraju wolnym od GMO może być trudne, zwłaszcza w przypadku dużych państw będących członkami UE. Jakkolwiek, rozpoczęcie ogólnokrajowego lobbyingu za współistnieniem prawodawstwa dającego możliwość tworzenia stref wolnych od GMO jest ważne, ponieważ znacznie ułatwi życie regionom chcącym wyzwolić się od GMO.

Taki typ postępowania może się również okazać skuteczny w mniejszych państwach, państwach nie będących członkami UE oraz w przypadku posiadających status podrzędny narodów czy krajów związkowych (np. Walii, Szkocji, itp.).

Tym tropem podążają m.in. Walia, Słowenia, Malta i Irlandia; potencjalnie może być też przyjęty w Finlandii.

Strategia regionalna:

Regiony stały się zyskującą na znaczeniu siłą w strukturach UE, zwłaszcza od momentu powołania do życia przez Traktat z Maastricht z 1991 roku Komitetu Regionów, zgromadzenia przedstawicielskiego będącego głosem władz lokalnych i regionalnych w samym sercu Unii Europejskiej. Traktaty nakładają na Komisję i Radę obowiązek konsultowania z Komitetem regionów każdej nowej propozycji z zakresu spraw mogących wywołać reperkusje na regionalnym bądź lokalnym szczeblu. Traktat z Maastricht wyodrębnił 5 takich zakresów: spójność gospodarczą i społeczną, trans-europejskie sieci infrastrukturalne, zdrowie, edukację i kulturę. Traktat Amsterdamski powiększył listę o kolejne pięć zakresów: politykę zatrudnienia, politykę socjalną, środowisko, kształcenie zawodowe i transport, co w sumie pokrywa większość spraw, jakimi zajmuje się UE. Zaangażowanie regionów w sprawy UE ma, jak można było zauważyć, niebagatelne znaczenie i siłę przebicia zwłaszcza w przypadku ustanawiania regulacji prawnych na obszarach wiejskich.

Status konstytucyjny oraz zakres posiadanych przez regiony przywilejów różni się w zależności od kraju, np. władze regionalne w Belgii cieszą się w najważniejszych kwestiach (w tym w rolnictwie) pełnymi przywilejami legislacyjnymi i wykonawczymi, a rząd centralny nie może podważyć pojętych przez nie decyzji. Europejskie władze regionalne utrzymują swoich stałych przedstawicieli w Brukseli. Władze regionalne są generalnie bliżej swoich obywateli niż władze centralne, przez co są bardziej podatne na zmiany pod naciskiem opinii publicznej.

Taki typ postępowania przyjął się m.in. w Austrii, na Słowacji, we Włoszech, Hiszpanii i w Szwajcarii (nie będącej jednakże częścią UE).

Strategia lokalna:

I w tym przypadku przywileje władz lokalnych różnią się w zależności od kraju; można jednak wymienić kilka przywilejów, które posiada większość samorządów lokalnych, np. te dotyczące zgody mieszkańców oraz zabezpieczeń. Chcąc chronić swoje obszary samorządy lokalne mogą się również posłużyć Artykułem 19. (patrz rozdział o regulacjach prawnych). Samorządy lokalne są nawet bliżej problemów swoich obywateli niż władze regionalne, i są dzięki temu idealnymi celami kampanii.

Kampanie lokalne prowadzone są w Belgii, Finlandii, Francji, Niemczech, we Włoszech, w Portugalii, Wlk. Brytanii, Austrii, potencjalnie mogą być prowadzone w Słowenii.

Docieranie do wielkich właścicieli ziemskich:

Wielcy (publiczni) właściciele ziemscy jak Kościół i (ważniejsze, o ogólnokrajowym zasięgu) związki i gminy wyznaniowe, spółdzielnie, fundusze i towarzystwa dziedzictwa narodowego, parki narodowe, itd. są również wariacją tego, by to do nich się zwrócić. Nierzadko wykazują zainteresowanie pozyskaniem statusu „wolnego od GMO” i będą nastawieni pozytywnie do waszych działań. Wielcy właściciele ziemscy tego typu mający ambicje uwolnienia się od GMO są więcej niż tylko sygnałem politycznym, inspirują bowiem rolników i prywatnych właścicieli

ziemskich do podążenia tą samą drogą, ich decyzje dotyczą również często znacznych obszarów będących pod ich kontrolą (np. opowiadający się za odejściem od GMO brytyjski National Trust jest największym w Anglii, Walii i Irlandii Północnej prywatnym posiadaczem ziem uprawnych – jego majątek ocenia się na blisko 243 tys. ha).

Wielkich właścicieli ziemskich stawia się za adresatów kampanii m.in. w Niemczech i Wlk. Brytanii.

Przedstawienie różnych strategii prowadzenia kampanii nie musi oznaczać, że zastosowanie jednej wyklucza możliwość posłużenia się inną – w rzeczywistości kampanie w wielu krajach toczą się jednocześnie na różnych szczeblach, wspólnie podnosząc swą skuteczność.

4

Środki prawne

1. Artykuł 19

Prawnicy stowarzyszenia Przyjaciele Ziemi ' Friends of the Earth' (przedstawicielstwo na Anglię, Walię i Irlandię Pn.) przyjrzeni się znaczeniu Artykułu 19(3)(c) Dyrektywy w sprawie zamierzonego uwalniania do środowiska organizmów genetycznie zmodyfikowanych z dnia 12. marca 2001 roku (2001/18/EC), aby sprawdzić jak samorządy lokalne mogą za jego pomocą chronić swoje obszary przed uprawami modyfikowanymi genetycznie, i opublikowali niniejszą analizę:

Samorządy lokalne mogą skorzystać z Art. 19(3)(c) prosząc swój rząd o nadanie ich obszarowi przywileju „rejonu geograficznego”. Co istotne, Art. 19(3)(c) nie może być użyty w celu pozyskania całkowitej ochrony przed wszystkimi przyszłymi uprawami modyfikowanymi genetycznie, ale znajduje zastosowanie w odosobnionych sprawach (bazujących na wcześniejszych orzeczeniach) za każdym razem gdy Komisji przedłożony zostaje wniosek o dopuszczenie na rynki zbytu. Jakkolwiek, nie powstrzymuje to samorządów lokalnych przed wyrażaniem opinii, że w przyszłości władze będą analizowały wnioski bazujące na Części C, o których tu mowa, i że będą rozważały zwrócenie się do sekretarza stanu z prośbą o niedopuszczenie na rynki zbytu określonych obszarów jakichkolwiek upraw tego rodzaju.

Uważamy za słuszne, by poza apelowaniem do sekretarza stanu o interwencję w imieniu samorządów lokalnych, samorządy te powinny dodatkowo zwrócić się bezpośrednio do Komisji, informując ją w ustalonym przez Art. 24 30-dniowym okresie składania

komentarzy o każdej spodziewanej zgodzie udzielonej na podstawie Części C, wysuwając przy tym te same argumenty jakie przedstawiono sekretarzowi stanu. Obowiązkiem komisji jest w takim wypadku dystrybucja pism z komentarzami do odpowiednich władz we wszystkich państwach członkowskich, rozwiązanie takie gwarantuje zatem, że wasze racje faktycznie dotrą do decydentów zarówno na szczeblu komisji jak i do tych w państwach członkowskich.

Jakie jest prawo?

Dyrektywa ustala szczegółową drogę składania wniosków o udzielenie zgody na dopuszczenie na rynki zbytu (zgoda bazująca na Części C). Dla każdego typu upraw modyfikowanych genetycznie wymagana jest odrębna zgoda, a wniosek o jej przyznanie może być przedłożony sekretarzowi stanu dowolnego państwa członkowskiego UE. Niezależnie od tego, w jakim kraju przedłożony został wstępny wniosek, każdy europejski sekretarz stanu ma możliwość zaopiniowania go negatywnie bądź optowania za tym, by przyznana zgoda była podrzędna wobec narzuconych uwarunkowań.

Jeden z typów uwarunkowań dotyczy położenia geograficznego obszarów, które mogą być zajęte przez uprawy modyfikowane genetycznie.

Art. 19 zawiera kluczowe zabezpieczenia. Art. 19(1) Dyrektywy traktuje o tym, że GMO może znaleźć zastosowanie jedynie „dotąd aż ... ekosystemy i/lub rejonu geograficzne zastrzeżone dla tych uwarunkowań ściśle do siebie przylegają”;

Art. 19(3)(c) wymaga, by każdy wniosek z Części C „[każdorazowo wymieniał w wyraźny sposób] ... warunki ochrony określonych ekosystemów/środowisk i/lub rejonów geograficznych”;

Stowarzyszenie Przyjaciele Ziemi uważa, że Art. 19(3)(c) faktycznie pozwala narzucić każdemu wnioskowi z Części C warunek o możliwości lokalizowania rzeczonych upraw jedynie w określonym „rejonie geograficznym”.

Więcej szczegółowych informacji na temat wykorzystania artykułu 19 do ochrony obszarów przed wpływem GMO:

http://www.foe.co.uk/resource/reports/keeping_area_gm_free.pdf

2. Prawodawstwo współlistnienia

Kolejną możliwością, z której można skorzystać w procesie ustanawiania stref wolnych od GMO jest posłużenie się uregulowaniami prawnymi dotyczącymi współlistnienia na rynku konwencjonalnych upraw organicznych oraz modyfikowanych genetycznie. Pod terminem „współlistnienie” należy tu rozumieć prowadzenie wspólnych upraw obydwu typów.

Komisja Europejska wydała Zalecenie¹ dotyczące współlistnienia w lipcu 2003 roku. Zgodnie z tym zaleceniem „operatorzy (rolnicy) wprowadzający do regionu owy typ produkcji powinni ponieść odpowiedzialność zapewnienia w zarządzaniu gospodarstwem środków ostrożności niezbędnych do zapobiegnięcia przepływowi genów” (pkt 2.1.7). Jako że poza pewnymi regionami w Hiszpanii nie prowadzi się obecnie w Europie upraw modyfikowanych genetycznie przeznaczonych do obrotu handlowego, operatorzy upraw modyfikowanych genetycznie są w praktyce odpowiedzialni za zapobieganie obecności GMO w innych produktach. Zalecenie wspomina również o „braniu pod uwagę działań zapobiegawczych o zasięgu regionalnym” (pkt 2.1.5). Stanowi to furtkę dla tych spośród państw członkowskich, prowincji i regionów z całego terytorium Europy, które chcą ogłosić się strefami wolnymi od GMO. Jakkolwiek, jak zaznacza Komisja, uwarunkowania regionalne winny odnosić się jedynie do ściśle określonych upraw, których prowadzenie okazałoby się nie do pogodzenia z zapewnieniem współlistnienia, a geograficzna skala tychże uwarunkowań winna być w miarę możliwości ograniczona.

Warto odnotować, że zalecenie komisji nie jest dokumentem prawnie wiążącym – to od samych państw członkowskich zależy, czy zainicjowany zostanie proces legislacyjny, celem którego będzie

ochrona nie stosujących modyfikacji genetycznych rolników i operatorów przed niechcianą obecnością GMO w ich produktach oraz zapewnienie dostępności produktów wolnych od GMO, co zagwarantuje niezbędną konsumentom wolność wyboru.

Państwa członkowskie UE mają prawo postępować w ten sposób na podstawie przyjętego przez Parlament Europejski w lipcu 2003 roku artykułu 26a Dyrektywy 2001/18. Artykuł niniejszy brzmi: „Państwa członkowskie mają prawo podjąć odpowiednie kroki w celu uniknięcia niezamierzonej obecności GMO w innych produktach”. Za kroki te można poczytywać ustanawianie na pewnych obszarach stref wolnych od GMO, o ile oczywiście jest to uzasadnione w oparciu o stosunek upraw do upraw (patrz Zalecenie Komisji w paragrafie powyżej).

Podsumowując, dla organizatorów kampanii na rzecz ustanowienia stref wolnych od GMO ważne jest przyjęcie ogólnokrajowych rozwiązań prawnych regulujących problem współlistnienia; należy się również upewnić, czy rozwiązania te umożliwiają tworzenie stref wolnych od GMO. Takie rozwiązania wprowadzane są już w życie w kilku państwach członkowskich UE (np. w Danii, Niemczech, Holandii) i oczekuje się, że podobne wprowadzone zostaną w pozostałych państwach.

3. Prawa modelowe

Dokumenty w języku angielskim – do pobrania w formacie PDF:

<http://www.gmofree-europe.org>

a) Prawo regionalne ustanawiające region Toskanii (Włochy) strefą wolną od GMO.

b) Wykaz środków ostrożności dotyczących stosowania biotechnologii regionu Karyntii (Austria)

Ważne: Niniejszy rozdział zawiera porady dotyczące prowadzenia lobbyingu mającego nakłonić lokalne władze do utworzenia strefy wolnej od GMO, zebrane w sporządzonym przez stowarzyszenie Przyjaciele Ziemi opracowaniu „Prowadzenie kampanii z władzami lokalnymi: Zestaw startowy”. Zależnie od celu, jaki obierzeć oraz od specyfiki waszego kraju pewne informacje mogą się okazać bardziej użyteczne od innych. Jak już wspomniano, podręcznik ten może wam jedynie służyć radą i pewnymi informacjami wstępnymi – to do was należy zadanie zastosowania ich w praktyce, a każdy sposób w jaki to zrobicie będzie dobry.

¹ Zalecenie Komisji w sprawie współlistnienia, C (2003) 2624

5

Samorządy lokalne – władza i wpływowość

Ważne: Niniejszy rozdział zawiera porady dotyczące prowadzenia lobbyingu mającego nakłonić lokalne władze do utworzenia strefy wolnej od GMO, zebrane w sporządzonym przez Stowarzyszenie Przyjaciele Ziemi opracowaniu „Prowadzenie kampanii z władzami lokalnymi: Zestaw startowy”. Zależnie od celu, jaki obierzecie oraz od specyfiki waszego kraju pewne informacje mogą się okazać bardziej użyteczne od innych. Jak już wspomniano, podręcznik ten może wam jedynie służyć radą i pewnymi informacjami wstępnymi – to do was należy zadanie zastosowania ich w praktyce, a każdy sposób w jaki to zrobicie będzie dobry.

Przywileje samorządów lokalnych różnią się w zależności od kraju i trudno w tym aspekcie o ogólne rady, poniższa lista jednakże powinna dać wam pewne pojęcie na temat przywilejów, jakie mogą mieć samorządy lokalne i tego, jak posługując się nimi mogą ustanawiać strefy wolne od GMO.

Edukacja + pomoc społeczna: Samorządy lokalne często decydować mogą, jakiego typu żywności używa się do przygotowywania posiłków w placówkach takich jak szkoły czy ośrodki pomocy społecznej.

Polityka żywnościowa: Władze lokalne i regionalne mogą kierować się polityką promowania zdrowej bądź wytwarzanej lokalnie i konwencjonalnymi metodami żywności.

Polityka rolnictwa: Nadzór władz będących właścicielami ziemi uprawnej nad zajmującymi ją rolnikami.

Ochrona przyrody: Niektóre z władz mogą być zaangażowane w ochronę przyrody i tworzyć plany zwiększania różnorodności gatunków, którym to planom mogą zagrażać uprawy modyfikowane genetycznie.

Parki i użytki zielone: Selekcja gatunków umieszczanych w parkach i ogrodach.

Gospodarka lokalna: Giełdy rolnicze, gospodarstwa ekologiczne oraz detaliczni sprzedawcy żywności specjalizujący się w produktach lokalnych upadną, jeżeli ich wytwory okażą się zanieczyszczone uprawami modyfikowanymi genetycznie

Turystyka: Poniesie straty jeżeli w krajobrazie dominowały będą uprawy modyfikowane genetycznie – zwłaszcza w przypadku braku takowych na konkurencyjnych obszarach.

Gospodarka odpadami: odpady powstałe w wyniku przeprowadzania próbnych modyfikacji genetycznych mogą być składowane w miejscach wyznaczonych do tego przez władze lokalne.

Lokalna Agenda 21 / Strategia Podtrzymywalności: Wszelkie władze zobligowane są do przygotowania Lokalnej Agendy 21 bądź strategii podtrzymywalności zawierających ocenę działań władz dokonaną w oparciu o kryteria takie jak: umacnianie gospodarki lokalnej, ochrona środowiska oraz podwyższanie zróżnicowania gatunkowego, ochrona obszarów wiejskich.

Umowy dzierżawy: Samorządy lokalne i inni właściciele ziemscy w wielu krajach europejskich mają prawo umieszczać w nowych umowach dzierżawy klauzulę zakazującą prowadzenia upraw modyfikowanych genetycznie, nie mogą jednak zmieniać pod tym kątem umów już zwartych. Niektóre z obowiązujących już umów mogą zawierać zapis zmuszający dzierżawcę do uzyskania zgody właściciela ziemi każdorazowo przed rozpoczęciem na niej nowej działalności, co w pewnym stopniu dotyczy również upraw modyfikowanych genetycznie. Jeżeli jednak umowa nie zawiera podobnej klauzuli, samorząd lokalny bądź właściciel ziemi nie może zmusić dzierżawcy do spełniania takiego warunku – ma jedynie możliwość poinformowania dzierżawcy o swojej polityce w kwestii upraw modyfikowanych genetycznie i zasugerowania, by dzierżawca tę politykę przyjął. Samorząd lokalny życzący sobie usunięcia ze swojego obszaru upraw modyfikowanych genetycznie ma obowiązek pisemnego poinformowania o tym wszystkich dzierżawców niezwłocznie po przyjęciu nowej polityki, nie zaś dopiero wtedy, gdy dzierżawcy będą chcieli przedłużyć umowy.

Dyrektywa UE: Stowarzyszenie Przyjaciele Ziemi uznaje strefy wolne od GMO za mogące podlegać ochronie prawnej na mocy nowego prawodawstwa unijnego w zakresie upraw modyfikowanych genetycznie. Artykuł 19 Dyrektywy w sprawie zamierzonego uwalniania do środowiska organizmów genetycznie zmodyfikowanych z dnia 12. marca 2001 roku (2001/18) precyzyjnie wskazuje na ochronę „rejonów geograficznych”. Przyjaciele Ziemi sugerują samorządom lokalnym zwrócenie się do rządów narodowych z prośbą o posłużenie się tym zabezpieczeniem w celu chronienia samoustanawianych stref wolnych od GMO przed przyszłym rozprzestrzenianiem upraw i żywności modyfikowanej genetycznie (Więcej informacji w rozdziale 4. określającym środki prawne).

6

Przekaz

Komunikując się z publicznym odbiorcą, pamiętajcie o trzech istotnych rzeczach:

- Tematowi upraw i żywności modyfikowanej genetycznie w dalszym ciągu towarzyszy otoczek niedopowiedzeń i półprawd w zakresie zdrowia, praw konsumenckich, odpowiedzialności prawnej i środowiska.
- Opublikowane przez Komisję Europejską zasady „współistnienia” upraw konwencjonalnych i modyfikowanych genetycznie są niewystarczające dla pełnej ochrony rolnictwa wolnego od GMO przed zanieczyszczeniami GMO.
- Samorząd lokalny może wam pomóc bronić waszego prawa do żywności wolnej od GMO – zwróćcie się do niego już teraz i spróbujcie nakłonić go do pójścia ta drogą.

Oto kilka argumentów, którymi możecie się posłużyć w uzasadnieniu kierowanej do samorządu lokalnego prośby:

- **Samorządy lokalne** będą zmuszone poświęcić większe środki na monitoring i zabezpieczanie żywności (np. lepsze oznakowanie), sprawdzanie pod kątem niedozwolonej zawartości materiału modyfikowanego genetycznie oraz działanie w przypadku wykrycia skażenia bądź wycofania dozwolonej żywności zmodyfikowanej. Samorząd lokalny może być pociągnięty do odpowiedzialności w przypadku pojawienia się problemów takich jak skierowanie zasiewów modyfikowanych genetycznie na ziemię należące do władz. Kwestia odpowiedzialności za przywrócenie genetycznej czystości obszarów pozostaje niejasna, obowiązkiem tym może być więc obarczony samorząd lokalny. Pozostały po eksperymentach materiał zmodyfikowany może być składowany w miejscach specjalnie do tego przeznaczonych – to już stosowana droga pozbywania się odpadów z prowadzonych na rolniczą skalę próbnich upraw modyfikowanych genetycznie.
- **Rolnicy** sąsiadujący z uprawami modyfikowanymi genetycznie mogą doświadczyć skażenia i tym samym napotkać trudności w sprzedaży swoich produktów jako wolnych od modyfikacji. Rolnicy stosujący

modyfikacje mogą obniżyć wartość gruntów ornych i być pociągani do odpowiedzialności za problemy związane z uprawami modyfikowanymi genetycznie. Rolnicy wolni od GMO będą zmuszeni stawić czoła problemowi wyższych cen lub nie uda im się prowadzić pewnych upraw, np. kukurydzy. Rolnicy zajmujący się hodowlą mogą napotkać rosnące trudności ze spełnieniem oczekiwań konsumentów i sprzedawców odnośnie tego, by zwierzętom nie podawać pasz zmodyfikowanych. Rolnicy napotkać mogą także rosnące trudności z zaopatrzeniem się w sprawdzonej jakości materiał siewny nie poddany modyfikacjom. Z uwagi na zanieczyszczenie rolnikom trudno będzie zbierać z własnego materiału siewnego.

- **Przemysł spożywczy:** Lokalne zanieczyszczenie bądź incydentalne skażenie materiałem modyfikowanym genetycznie może zepsuć opinię produkowanej bądź przetwarzanej lokalnie żywności. Trudniej będzie znaleźć dostawców oferujących produkty wytworzone konwencjonalnie, a ceny takich produktów wzrosną. Nie ma określonego rygoru odpowiedzialności w przypadku żywności poddanej modyfikacjom, ale, ze względu na to, że surowe prawa określające odpowiedzialność prawną odnoszą się również do produktów żywnościowych, producenci mogą być pociągnięci do odpowiedzialności za szkody wyrządzone przez produkowaną lub dostarczoną przez nich żywność zmodyfikowaną. Mniejsze firmy nie będą w stanie podjąć żadnych kroków prawnych przeciwko gigantom biotechnologicznym odpowiedzialnym za wprowadzenie na rynki zbytu upraw modyfikowanych genetycznie, ale posiadającym na to odpowiednie zezwolenia.
- **Opinia publiczna:** Uprawy modyfikowane genetycznie mogą być prowadzone tuż obok, niezależnie od opinii społeczności lokalnych. Ludzie uznają siebie odpowiedzialnymi za problemy związane z zanieczyszczeniem prywatnych terenów materiałem modyfikowanym genetycznie. Wybór żywności nie poddanej modyfikacjom stanie się coraz trudniejszy i kosztowny.

7

Prowadzenie kampanii – najważniejsze rady

Pamiętajcie, że nie musicie być ekspertami – robicie to, co zrobiłby każdy zatroskany obywatel.

Dowiedzcie się, co jeszcze dzieje się tam gdzie działacie – może dałoby się połączyć siły z innymi grupami, które już walczą o uwolnienie od GMO?

Podzielcie się obowiązkami – jedno z was może nawiązywać kontakty z przedstawicielami lokalnego biznesu, inne z mediami, jeszcze inne z władzami lokalnymi.

Przygotujcie plan działania – będziecie w stanie łatwiej dotrzeć do samorządów lokalnych gdy tylko więcej się o nich dowiecie. Nakreślcie jasno cele, które będziecie realizować.

Spotykajcie się regularnie – dzielcie się opiniami na temat swoich postępów, rewidujcie plany, wymieniajcie nowe spostrzeżenia i ustalajcie kolejne cele na kolejne regularne zebrania.

Odnotowujcie, kto was popiera – jeżeli przedstawiciele lokalnego biznesu, organizacje bądź znane osobistości deklarują swoje poparcie dla tego, co robicie, odnotujcie ten fakt, aby każde z was było z tym na bieżąco.

Myślcie i działajcie pozytywnie – wyszukiwanie pozytywnych rozwiązań, takich jak zdrowa żywność, żywność naturalnego pochodzenia, lokalna produkcja na lokalne potrzeby wsparcie dla miejscowej gospodarki jest niezwykle ważne.

Nie zapominajcie, że wygrana to jeszcze nie wszystko – nawet jeśli samorzady lokalne nie zechcą ustanowić swoich obszarów strefami wolnymi od GMO, najważniejsze jest dalsze podnoszenie świadomości społeczeństwa przez debatowanie nad problemem i tworzenie poparcia dla niego wśród członków waszej społeczności.

8

Przygotowanie publicznego wystąpienia

Rozpoczynając kampanię nadajcie jej nieco rozgłosu, tak aby wbiła się w pamięć najważniejszym przedstawicielom lokalnych władz – dajcie znać lokalnym mediom oraz wszystkim tym, do których docierają, że wasza kampania na rzecz utworzenia strefy wolnej od GMO właśnie się zaczęła!

Jedzenie: Akcje bazujące na wykorzystaniu jakiegokolwiek postaci jedzenia, produkowanego lokalnie bądź będącego miejscową specjalnością pozwolą uzmysłowić waszym odbiorcom jakie zagrożenie wchodzi w grę jeśli wasz region przestanie być wolny od GMO. Czy wasz region słynie z jakiejś potrawy/ czy produkuje się u was duże ilości żywności?

Parę pomysłów

Wiemy, że macie ich niewyczerpane pokłady, ale nie zaszkodzi posłużyć się na początku tymi:

Bankiet dla miejscowych polityków

Zorganizujcie piknik z różnego rodzaju pomocami wizualnymi – jego celem będzie przyciągnięcie uwagi polityków i lokalnych mediów i nakłonienie ich do wzięcia w nim udziału.

Większość wieców samorządowych odbywa się wieczorami i byłoby wam trudno konkurować z jednym z takich przedsięwzięć. Jeśli nie stanowi to dla was problemu, możecie zorganizować akcję w ciągu tygodnia, najlepiej przed budynkiem administracji publicznej, gdy są w nim obecni wszyscy pracownicy.

Postarajcie się o uzyskanie pozwolenia na swoje wystąpienie.

Może się wam udać nakłonić prezydenta miasta, burmistrza czy jakiegokolwiek innego polityka do wzięcia udziału w waszej akcji choć na krótki czas, ale nawet jeśli nie zdołacie tego zrobić (co zdarza się rzadko) akcja bez polityków i tak uzyska odbicie w mediach. Jeżeli rejon siedziby władz nie jest w soboty odwiedzany, postarajcie się o zezwolenie na urządzenie akcji w bardziej ruchliwym punkcie waszej miejscowości.

Petycja

Na dalszym etapie rozwoju waszej kampanii możecie przedstawić jej założenia i cele władzom lokalnym/regionalnym – skuteczne może się tu okazać poproszenie skłonnego was poprzeć polityka o przedłożenie tej sprawy w waszym imieniu na posiedzeniu władz lokalnych/regionalnych. Przedstawienie szczegółów kampanii może być poprzedzone zgromadzeniem jak największej liczby zwolenników jej prowadzenia (wylonionych przez sondę uliczną), tak aby prezentacja kampanii odbyła się w ich obecności.

Stoiska

Przygotujcie przyciągające uwagę przechodniów stoisko, używając do tego plakatów i innych pomocy wizualnych (przedstawiających np. zdrową, naturalną żywność). Urządźcie degustację lokalnych specjalności kulinarnych lub jedzenia domowej roboty, głosząc przy tym, że żywność wolna od GMO będzie zagrożona jeśli zezwoli się na dalszą komercjalizację rolnictwa. Apelujcie o podpisywanie się pod waszą petycją. Miejcie na uwadze odpowiedni wybór miejsca – sprzedaż jedzenia na drogim i modnym pasażu handlowym nie jest najlepszym pomysłem, podobnie jak oferowanie potraw zawierających orzechy.

Mityng

Żaden polityk nie odrzuci takiej szansy spotkania się z wyborcami, zwłaszcza w obliczu zbliżających się wyborów. Jest to przedsięwzięcie trudne, aczkolwiek warte rozważenia gdy tylko macie po swojej stronie kilku polityków i miejscowych notabli. Mityng można

zorganizować na wiele różnorodnych sposobów, jednym ze skuteczniejszych jest panel dyskusyjny, w którym biorą udział politycy i zaproszeni specjaliści z określonych dziedzin, odpowiadający po krótkim wstępie na zadawane przez publiczność pytania. Ważne, by panel ekspercki składał się zarówno z osób opowiadających się za uwalnianiem od GMO jak i tych o odmiennych poglądach, i by politycy reprezentowali wszystkie ważniejsze partie polityczne.

Media

(Więcej porad odnośnie pozyskiwania uwagi mediów w sekcji 11).

Na tydzień przed planowaną akcją roześlijcie pierwsze obwieszczenie – jeżeli lokalna gazeta lub rozgłośnia radiowa ma redaktora odpowiedzialnego za sprawy związane ze środowiskiem, będzie on oczywistym adresatem waszej korespondencji. W innych wypadkach należy zwrócić się do kogoś, kto pełni dyżur redakcyjny.

Dzień później powinno dojść do kontaktu telefonicznego – należy uzasadnić, dlaczego wasza akcja powinna zostać zrelacjonowana. Dowiedźcie się, kto odpowiada za oprawę fotograficzną – mogą to być sami reporterzy bądź też specjalny dział redakcji. Jeżeli osoba odpowiedzialna za robienie zdjęć do gazety nie pojawi się, prześlijcie do redakcji własny materiał opatrzone komentarzem, może to być zmodyfikowane obwieszczenie prasowe, jakie przesłaliście wcześniej) – pamiętajcie, by w porę dowiedzieć się komu przesłać zdjęcia. Da to wam pewność, że trafią we właściwe ręce. Wybierzcie jedno ujęcie w zbliżeniu i jedno obejmujące całą akcję – upewnijcie się, że są odpowiednio wykadrowane i dokładnie przekazują to, co mają przekazać.

Róbcie zdjęcia niezależnie od tego, czy zjawia się fotoreporterzy – przydadzą się do promowania waszej działalności w mediach, mogą również posłużyć do udokumentowania waszych poczynań w publikacjach bądź na witrynie internetowej.

Jeśli ktoś zgodzi się zrelacjonować waszą akcję, skontaktujcie się po jakimś czasie aby sprawdzić, czy zebrano wszystkie niezbędne informacje.

9

Prowadzenie lobbyingu we władzach lokalnych/regionalnych

Sposób funkcjonowania władz lokalnych i regionalnych różni się niezmiernie i w żadnym wypadku nie należy odbierać niniejszego tekstu jako wyczerpującego podręcznika współpracy z tymi jednostkami administracyjnymi – jest to raczej zbiór pytań, które moglibyście zadać, podpowiedzi i pomysłów, jakie możecie wybrać w zależności od okoliczności.

Praca badawcza

Najważniejszym krokiem na początkowym etapie działalności jest zaznajomienie się ze strukturą administracyjną samorządu lokalnego. Znajomość odpowiedzi na poniższe pytania może wam pomóc w znalezieniu właściwej strategii prowadzenia kampanii:

- Czy władze lokalne/regionalne wspierają konwencjonalną produkcję rolniczą bądź stawiają ją sobie za cel (który mógłby być zagrożony przez dopuszczenie na rynek upraw modyfikowanych genetycznie)?
- Jaka jest obecna polityka wobec modyfikacji genetycznej?
- Czy władze posiadają ziemię bądź nią zarządzają?
- Czy dokonują zakupu żywności na rzecz np. szkół, opieki społecznej?
- Jaki jest układ sił politycznych we władzach lokalnych/regionalnych?
- Jaka jest struktura władz?
- Jakie dziedziny są w tej strukturze najważniejsze?
- Kiedy odbywają się posiedzenia władz lokalnych/regionalnych kluczowe dla sprawy odejścia od GMO?
- Czy inicjatywy oddolne są dobrym sposobem podnoszenia pewnych kwestii we władzach lokalnych/regionalnych? W tym aspekcie doradzić wam może skłonny was poprzeć polityk.
- Czy w najbliższym czasie będą się odbywały wybory?

Pozyskiwanie sprzymierzeńców

Kluczem do skutecznego rozpoczęcia kampanii jest znalezienie polityka (lub dwóch) gotowego udzielić waszej sprawie swojego poparcia. Postęp przyjdzie o wiele łatwiej z takim politykiem po

waszej stronie. Pomoc polityków okazuje się również nieoceniona we wczesnym stadium kampanii, gdy trzeba dowiedzieć się jak funkcjonują władze lokalne/regionalne.

- Rozmawiajcie z lokalnymi politykami – będą nieocenionymi sprzymierzeńcami jeśli zdecydują się was poprzeć.
- Czy ktoś z was pracuje we władzach lokalnych/regionalnych i/lub zna już jakiegoś pozytywnie nastawionego polityka gotowego udzielić wam swojego poparcia?
- Czy we władzach są przedstawiciele partii o pro-ekologicznej polityce?

Najważniejsze rady:

Jak przeciągnąć polityków na swoją stronę i utrzymać ich przy sobie.

- Bądźcie mili i odnoście się do nich z szacunkiem.
- Pokażcie, że nie jesteście narwani i że warto was wysłuchać.
- Przedstawcie fakty.
- Bądźcie realistami, ale nieugiętymi – nawet jeśli okażą zrozumienie, wciąż trzeba będzie ich nakłaniać.
- Przekonajcie ich, że udzielenie wam poparcia leży w ich interesie.

Korespondencja z politykami i urzędnikami administracji publicznej

Nawet w przypadku znalezienia jednego lub dwóch przyjaźnie nastawionych polityków warto nadal prowadzić korespondencję z innymi, zwłaszcza z tymi, którzy zajmują szczebel decyzyjny w sprawach związanych ze środowiskiem lub polityką socjalną.

- Będąc grupą macie możliwość skierowania specjalnego listu do lidera władz lokalnych/regionalnych oraz do polityków odpowiedzialnych za podejmowanie decyzji, a także do najważniejszych urzędników lokalnych i regionalnych odpowiadających za doradzanie w ważkich kwestiach.
- Indywidualnie, członkowie grupy mogą prowadzić korespondencję z politykami ze swojego okręgu wyborczego, przedstawiając pokrótce założenia kampanii i prosząc o udzielenie poparcia.

Korespondencja elektroniczna

Jeżeli macie dostęp do poczty elektronicznej, warto korespondować z politykami tą właśnie drogą, sprawdzając po tygodniu bądź później czy otrzymali waszą wiadomość.

Posiedzenia władz lokalnych/regionalnych:

Pytania i oświadczenia

Podniesienie kwestii modyfikacji genetycznych na publicznym forum władz lokalnych jest skuteczną drogą na nadanie waszej kampanii tempa. Niektóre władze dopuszczają do tego, by obywatele zadawali podczas posiedzeń pytania wybranym politykom. Można na przykład zapytać polityka odpowiedzialnego za edukację: „Czy władze lokalne/regionalne dokładają wszelkich starań do zapewnienia, że posiłki wydawane uczniom w podległych im szkołach wolne są od organizmów modyfikowanych genetycznie?”. Warto również wysłać uprzednio pytania do mediów, jako że ich przedstawiciele są na ogół obecni na posiedzeniach i mogą okazać zainteresowanie potencjalnym materiałem do przekazania.

Poproście wspierającego was polityka o zadanie pytania

Przewagą polityka zadającego pytanie nad zwykłym obywatelem jest to, że ten pierwszy może pytanie uzupełnić o kolejne. Mieście na uwadze polityczną czujność – jeśli pytanie padnie od reprezentanta przeciwnej frakcji politycznej, może być odebrane podejrzliwie a odpowiedź będzie miała wydźwięk defensywny.

Przygotujcie oświadczenie

Jeżeli ani wy ani popierający was polityk nie możecie zadawać pytań, dowiedzcie się czy

istnieje możliwość przedstawienia oświadczenia. Upewnijcie się, czy oświadczenie jasno stawia problem modyfikacji genetycznych i czy mówi, dlaczego warto się od tego problemu uwolnić. Jeśli wasze oświadczenie spotka się z pozytywnym przyjęciem, politycy mogą wam zasugerować znalezienie rozwiązania bądź zgłębienie kwestii w inny sposób.

Prezentacja i spotkania indywidualne

Jeżeli politycy zechcą wysłuchać więcej na przedstawiony przez was temat, możecie zaproponować przygotowanie prezentacji na jedno z posiedzeń komisji specjalnych. Możecie również starać się o umożliwienie wam spotkania z najważniejszymi w obrębie danej dziedziny członkami gabinetu bądź nawet z liderem władz lokalnych/regionalnych.

Podobnie rzecz ma się z docieraniem do kluczowych urzędników lokalnej/regionalnej administracji.

Nakłanianie władz lokalnych/regionalnych do sporządzenia uchwały

W pewnych przypadkach uchwały są najskuteczniejszym sposobem podnoszenia pewnych kwestii. W innych typach samorządów nie ma to tak dużego znaczenia. Dowiedzcie się, jak wygląda sytuacja w waszym samorządzie lokalnym/regionalnym i jaka jest procedura. Musicie ocenić, czy uchwała będzie miała dostateczne wsparcie polityczne (zwłaszcza ze strony frakcji rządzących) by wejść w życie. Wasze szanse na jej uchwalenie wzrosną gdy uda się wam przekonać najważniejszego polityka władz lokalnych bądź miejscowego lidera frakcji rządzącej na jej zaproponowanie. Pamiętajcie, że nawet gdy uchwała wejdzie pod obrady, wciąż musicie prowadzić lobbying na jej rzecz, starając się zyskać dla niej jak najwięcej sprzymierzeńców.

Nakłanianie polityków do zwrócenia się do rządu

Jeżeli samorząd lokalny/regionalny odmówi współpracy, poproście jakiegoś polityka o wyrażenie wsparcia na drodze przedstawienia waszych racji odpowiedniemu ministrowi w rządzie narodowym (może to być Minister Rolnictwa bądź Minister Ochrony Środowiska – upewnijcie się, czy traficie do właściwej osoby).

10

Generowanie poparcia

Jeśli zwracacie się bezpośrednio do władz lokalnych/regionalnych, waszej sprawie pomoże w nieocenionym stopniu wsparcie ze strony grup miejscowego biznesu, organizacji bądź znanych osobistości. Poza oczywistym postępowaniem w kampanii, zbudujecie również fundamenty Europy wolnej od GMO, której celem jest tocząca się od kilku ostatnich lat ogólnoeuropejska debata.

Lokalny biznes

Oto kilka propozycji co do obszarów działalności, w których możecie szukać poparcia dla swojej kampanii: Kawiarnie i restauracje, niezrzeszone w sieci sklepy spożywcze, dystrybutorzy zdrowej, naturalnie wytworzonej żywności, gospodarstwa rolne, pasieki, spółdzielnie rolnicze, spożywcze i handlowe, stowarzyszenia marek regionalnych, pensjonaty i hotele, izby handlowe.

Organizacje

Dowiedźcie się, czy w okolicy istnieją inne grupy, które również sprzeciwiają się modyfikacjom genetycznym. Skontaktujcie się z organizacjami o krajowym zasięgu, by zasięgnąć opinii na temat podobnej aktywności na waszym obszarze. Możecie nawiązać kontakt z:

Organizacjami ochrony środowiska, organizacjami feministycznymi, kółkami rolniczymi, organizacjami zajmującymi się ochroną dziedzictwa narodowego, Kościołem i okolicznymi społecznościami.

Nawiązywanie i utrzymywanie kontaktów

Oto kilka rad:

- Na początku sporządźcie listę 5-10 lokalnych przedsiębiorców i/lub organizacji atrakcyjnych dla waszej kampanii, spróbujcie do nich dotrzeć – gdy tylko się to uda i choć część będzie po waszej stronie, inni również mogą okazać poparcie.

- Zaczniście od wysłania krótkiego listu, zawsze adresowanego do określonej osoby, nie całej organizacji. Posłujcie się jedynie kilkoma argumentami gotowymi zainteresować określonego adresata.
- Określcie jasno, do czego jest wam potrzebny adresat. Określcie poziom zaangażowania (patrz zestawienie poniżej).
- Pamiętajcie o późniejszym kontakcie telefonicznym.
- Zachęcajcie, ale w miły i nie nachalny sposób.
- Zwracajcie baczną uwagę na jednostki szczególnie gotowe udzielić wam wsparcia, które są zaangażowane w działanie władz lokalnych/regionalnych.
- Stworzenie sojuszu informacyjnego z innymi grupami o podobnej polityce działającymi na waszym obszarze pozwoli skoordynować działania, pozyskać użyteczne wsparcie oraz sięgnąć znacznie dalej w miejsce robienia tego samego w pojedynkę. Upewnijcie się, że każdy wykonuje swoją część pracy i bądźcie od początku świadomi wszelkich różnic między waszymi ugrupowaniami.

PRZYKŁADOWE ZAANGAŻOWANIE W DZIAŁANIA

1. Jako minimum, jednostki gotowe was poprzeć mogą się podpisać pod waszą petycją bądź dać wam świadectwo dzielenia tych samych poglądów.
2. Jeżeli okażą chęć zrobienia czegoś więcej, poproście by zwrócili się w waszym imieniu do lidera władz lokalnych/regionalnych. Udostępnicie wzór odpowiedniego pisma.
3. Przy możliwościach i chęciach dalszego zaangażowania, jednostki gotowe was poprzeć mogą się w waszym imieniu zwrócić do odpowiedniego ministra administracji centralnej.

Wzór pisma do przedstawicieli lokalnego biznesu dostępny na stronie <http://www.gmofree-europe.org>

11

Podtrzymywanie zainteresowania mediów

Praca wykonywana przez media to niezwykle istotny element, nierzadko decydujący o skuteczności kampanii.

Wzór obwieszczenia prasowego (modyfikowalny w zależności od potrzeb) dostępny na stronie:
<http://www.gmofree-europe.org>

Nie musicie robić wszystkiego na przestrzeni pierwszych kilku tygodni. Lokalna gazeta bądź rozgłośnia radiowa może również być zainteresowana rozpoczęciem własnej kampanii.

Najważniejsza rada: Pomyślcie, jaki ma być wydźwięk waszego przekazu medialnego. Chcecie nakłonić władze lokalne do współpracy – nie wolno wam atakować ich za to, że nie odrzuciły GMO, gdy jeszcze nie miały na to okazji.

Propozycje współpracy z mediami po rozpoczęciu kampanii

Oto kilka pomysłów na utrzymanie zainteresowania mediów waszą sprawą – nie jest to zamknięta lista, wielu z was będzie miało nowe spostrzeżenia na ten temat.

- **Co robią władze lokalne/regionalne?** – Informujcie media o znaczących wydarzeniach. Jak władze odpowiedziały na wasz apel? Czy omawiają waszą sprawę? Czy odbyło się głosowanie? Jeżeli odbywa się posiedzenie – czy można wywołać przedstawicieli władz na potrzeby fotoreportażu?
-
- **Lokalna polityka zaopatrzenia w żywność** – Czy władze lokalne/regionalne ustanowiły politykę uwalniania od GMO w kwestii zaopatrzenia (szkół itp.) w żywność?
-

- **Lokalne osobistości** – Czy jakkolwiek miejscowa osobistość wspiera waszą kampanię? Czy udzieliłaby wywiadu w mediach?
-
- **Politycy/partie polityczne i inne wpływowe formacje** – Czy jakiegokolwiek wpływowe formacje mogłyby poprzeć kampanię? Jaki jest stosunek okręgowych przedstawicieli w parlamencie do waszej sprawy? Czy miejscowe ugrupowania polityczne mogłyby urządzić własną konferencję prasową i udzielić wam podczas niej wsparcia? Wydajcie obwieszczenie prasowe deklarujące poparcie udzielone wam przez przedstawicieli lokalnego biznesu i organizacje lokalne.
-
- **Korespondencja z redakcją** – To również dobry sposób przekazania dalej waszej sprawy, zwłaszcza gdy w kolumnach poświęconych korespondencji z redakcją trwa debata. Pamiętajcie, by wasze listy były krótkie, treściwe i rzeczowe.
-
- **Sonda uliczna** – Czy możecie przeprowadzić badania opinii publicznej dotyczącej nastawienia do problemu modyfikacji genetycznych? Czy społeczność lokalna popiera waszą politykę? Możecie przeprowadzić takie badania w lokalach gastronomicznych na waszym obszarze.
-
- **Dyskusja nad problemami modyfikacji genetycznych** – W tej kwestii dzieje się obecnie bardzo wiele – niektóre kwestie dotyczą całych narodów bądź nawet są międzynarodowe (jak konflikt legislacyjny między UE a USA), inne pojawiają się znikąd (jak wyniki badań czy zarządzenia parlamentów), inne jeszcze dotyczą społeczności lokalnych (jak uprawy modyfikowane prowadzone na waszym obszarze). Wszystko to może zainteresować lokalne media i może pomóc wam przeforsować wasze idee.

12

Wymiana informacji

Wymiana informacji pomiędzy wszystkimi grupami zaangażowanymi w prowadzenie kampanii na rzecz odchodzenia od GMO jest kluczowa dla osiągnięcia założeń kampanii i pozwala na śledzenie osiągnięć poszczególnych grup oraz postępu całej kampanii wyzwania Europy od GMO.

Podzielcie się informacjami na temat postępów kampanii w waszym kraju, donoście o nowoustanowionych strefach wolnych od GMO, rozpoczętych ostatnio działaniach, itd. Informacje te posłużą do aktualizowania treści witryny internetowej poświęconej europejskim strefom wolnym od GMO - www.gmofree-europe.org.

Prosimy również o:

- Informacje dotyczące najskuteczniejszych strategii
- Porad oraz wiedzy na różne tematy, którą udało się wam zdobyć a która mogłaby posłużyć innym
- Ciekawe fotografie, które mogłyby wzbogacić naszą witrynę.

Kontakt

Więcej informacji odnośnie kampanii na rzecz Europy wolnej od GMO uzyskacie, pisząc na poniższe adresy bądź dzwoniąc pod podane numery telefonów.

Geert Ritsema
Friends of the Earth Europe
29, rue Blanche
B 1060 Brussels
BELGIUM

Tel. (biuro) 32 2 542.01.82
Faks (biuro) 32 2 537.5596
Tel. komórkowy 00 31 6 290 05908
e mail: geert.ritsema@foeeurope.org